

Februari nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

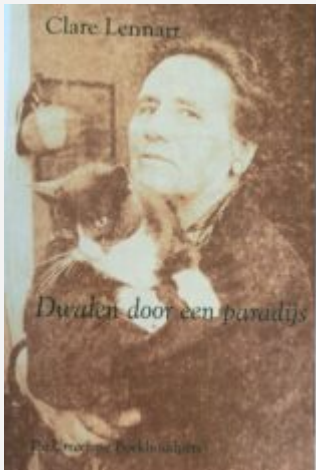
Afgelopen donderdag 26 januari begon de jaarlijkse **Poëzieweek** met **Gedichtendag**. In Nederland en Vlaanderen wordt een week lang poëzie extra onder de aandacht gebracht; door dichters en andere literaire organisaties, in bibliotheken en het theater, op scholen en andere plaatsen.

Miriam Van hee en **Hester Knibbe** zijn samen het boegbeeld van Poëzieweek 2023. De Vlaamse en Nederlandse dichtersessen zijn al jaren beste vriendinnen en schreven samen heel toepasselijk het Poëziegeschenk rond het thema van dit jaar **Vriendschap**. In de bundel **Er Staat te Gebeuren** o.a. een gedicht van Miriam Van hee dat verhaalt van een ontmoeting aan een zwembad, met de terugkerende vraag 'hoe moest je een vriendschap beginnen'. En Hester Knibbe beschrijft onder andere aan de hand van hun schaduw de wisselwerking tussen twee personen die contact maken en daarna datgene wat uit het hoofd of het hart voortkomt.

Op de website staat er een uitgebreider artikel over beide vriendinnen-dichters en de poëzieweek: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2023/01/22/poezieweek-26-januari-t-m-1-februari/>

*Op 30 december jl., 50 jaar na haar overlijden, verscheen **Dwalen door een paradijs**, een verzameling van 16 niet eerder

gebundelde columns van de Utrechtse schrijfster **Clare Lennart**. Clare Lennart (1899-1972) schreef naast haar romans, gedichten en 60ander werk vanaf 1961 tot kort voor haar overlijden een tweewekelijkse column voor het Utrechts Nieuwsblad. Onder de rubrieksnaam **Van Tijd tot Tijd** verschenen meer dan tweehonderd columns die veel waardering van de lezers kreeg. Volgens de introductie van de rubriek zou Clare Lennart 'kanttekeningen op het dagelijks leven, overpeinzingen, ingevingen, kritische beschouwingen of lichtvoetige pleziertochten in letterland' publiceren.

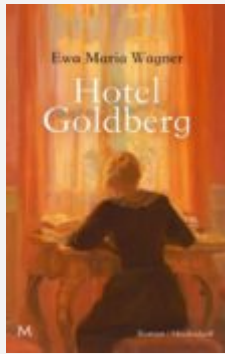
De columns zijn geselecteerd en ingeleid door **Petra Teunissen**, die ook Clare's biografie **Voor 't gewone leven ongeschikt** schreef. Petra heeft een exemplaar van zowel de roman als de bundel columns aan de vrouwenbibliotheek geschonken, dus beide kunnen geleend worden, evenals een aantal van haar romans en verhalen.

Eind december is ook een QR-steen gelegd bij het adres Zuilenstraat 10bis, waar Clare Lennart vanaf 1940 tot aan haar dood woonde. De QR steen verwijst naar het leven en werk van de schrijfster. Op de website <https://clarelennart.nl/home/> is nog veel meer te vinden over Clare Lennart.

Onlangs uitgebrachte titels

Eerst weer een paar Nederlandstalige romans

- Met haar nieuwe roman **Meisjes uit het dorp** voltooit *Marion Bloem* haar Indische drieluik. Het speelt zich af in een dorp dat veel lijkt op het dorp waar Marion Bloem zelf is opgegroeid. Ramona herinnert zich haar puberteit, haar jonge hartstocht, en de onverwerkte trauma's van haar ouders. Koos ze voor loyaliteit voor familie of voor vriendschap, en hoe balanceerde ze tussen aanpassing en behoud van eigenheid? Haar oudere zus wist zich voortdurend te omringen met vriendinnen, zelf had ze pen en papier als toevlucht. Ze schrijft over zusjesliefde en meisjesvriendschap in de tijd waarin een tv bijzonder was, de anticonceptiepill nog niet beschikbaar, maar flowerpower al wel geproefd. Een periode waarin haar ouders zich soms afvroegen of de vlucht naar Nederland wel de juiste keuze was geweest.

- *Eva Maria Wagner* vertelt in **Hotel Goldberg** het verhaal van een pianiste, Marie, die na een erfenis naar Silezië reist. Daar komt haar familie vandaan, maar ze is er alleen als kind geweest. Ze komt erachter dat het niet alleen een geldbedrag is, maar ook een hotel wat gerund moet worden. Gaandeweg ontdekt ze een duistere kant van haar familiegeschiedenis en van het verdeelde Silezië. Haar grootvader heeft zich in de oorlog aangesloten bij de SS en die overstap heeft verregaande gevolgen gehad, ook in Nederland, waar zijn eenheid gestationeerd was tijdens de hongerwinter. Marie stelt zich de vraag hoe ze zich moet verhouden tot het verleden en het geld dat haar plotseling toekomt. Wat als het bloedgeld is, is zij dan ook schuldig? Wie kan ze geloven in haar zoektocht naar wat er zich heeft afgespeeld in de oorlogsjaren? *Eva Maria Wagner* is zelf geboren en getogen in Silezië.

- In **Droomhuis** zoekt Lot een verklaring voor haar angsten. Ze reist terug naar het huis in Frankrijk, waar ze met haar moeder en stiefvader woonde, om de gebeurtenissen uit haar jeugd te ontrafelen en de confrontatie met zichzelf aan te gaan. Kan zij in het reine komen met zichzelf en met haar moeder, Mara, van wie ze als klein meisje gescheiden werd omdat Mara jarenlang was opgenomen in een psychiatrische inrichting? Tegelijkertijd vertelt *Inez de Goede* het verhaal van Mara, die met haar dochter en nieuwe partner eind jaren zeventig naar Frankrijk emigreert om een nieuw bestaan op te bouwen, vastbesloten om te genezen. Maar is zij zó met zichzelf bezig dat ze niet

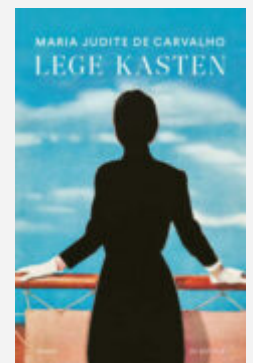
doorheeft dat haar dominante man wel erg veel tijd met zijn stiefdochter doorbrengt?

- In **Het keizerpanorama** van *Nicole Montagne* opent een Nederlandse vrouw een pension in een voormalige Oost-Duits stadje. Net voordat de eerste gasten aankomen krijgt ze te horen dat haar man haar op tal van terreinen bedriegt, en ook veel andere mensen. Hoe heeft zij dit niet kunnen merken? Ze stelt zich de vraag in hoeverre je iemand kunt kennen. Door te kijken naar haar gasten hoopt ze een antwoord te vinden. Dan ontdekt de vrouw in Berlijn het zogenaamde Keizerpanorama, een houten kijkkast uit 1883 waaromheen je kunt plaatsnemen om een ronddraaiende diavoorstelling te bekijken. Maar wat zág het publiek in die tijd? Wie koos de beelden uit? Is de illusie die toen geboden werd, nu nog steeds zo krachtig? En hoe zou dit haar nu kunnen helpen?

Vertaalde romans

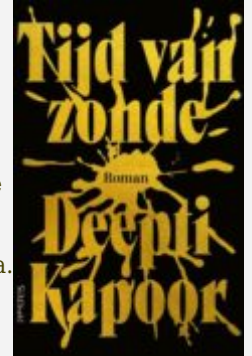
- De Portugese *Maria Judite de Carvalho* schreef **Lege kasten** in 1966. Het is een heldere en genadeloze aanklacht tegen een door mannen gedomineerde wereld waarin vrouwen alleen maar een rol mogen spelen. Dora is al tien jaar lang weduwe. Haar geliefde man leefde op zeer bescheiden voet en voor Dora en haar dochter blijkt er na zijn dood geen erfenis te zijn. Dora klampt zich heel traditioneel vast aan haar rouw, maar dat verstokte ritueel maakt haar afhankelijk van de hulp van vrienden en bekenden. Pas als haar schoonmoeder over haar huwelijk vertelt, zal Dora moeten inzien dat ze haar jaren als weduwe heeft verkwist. Drie generaties vrouwen moeten nu overleven in een wereld waarin hun hele identiteit is bepaald door miskleunende mannen die geen enkele verantwoordelijkheid dragen.

- **Waterstandbeelden**, opgedragen aan Ingeborg Bachmann, beslaat weliswaar slechts 100 bladzijden, het is geen in één avond uit te lezen boek. Deze roman uit 1980 van meesterstiliste Fleur Jaeggy is wrang van eenzaamheid, zit vol vervreemde emotionele armoede en is gedeeltelijk gestructureerd als een toneelstuk. De dramatische personae omvatten de verschillende familieleden, vrienden en bedienden van een man genaamd Beeklam, een rijke kluisenaar die standbeelden bewaart in de ondergelopen kelder van zijn Amsterdamse huis, waar herinneringen beven in traag licht en het omringende water ondergronds naar het IJ wordt gelokt. Er is geen duidelijk plot, eerder eerder een ondefinieerbare sfeer, die een gemoedstoestand probeert te ontsluiten.

- **Deepti Kapoor** groeide op in het noorden van India en werkte geruime tijd als journaliste in New Delhi. Het epische **Tijd van zonde** speelt zich af in de stoffige dorpjes van Uttar Pradesh en de grootstedelijke buitenwijken van New Delhi. Daar raken drie levens met elkaar verweven. Ajay is geboren in totale armoede, maar wordt bediende bij de schatrijke familie Wadia en klimt gestaag op in de hiërarchie van het voetvolk. Sunny is de playboy-erfgenaam die erop gebrand is nog succesvoller te worden dan zijn vader, de even succesvolle als genadeloze Bunty Wadia. En Neda behoort als journaliste tot de culturele elite van India, maar raakt bekneeld tussen moraal en verlangen.

- De vorig jaar overleden Britse schrijfster Hilary Mantel schreef **Voorbij het zwart** in 2005. De roman is onlangs vertaald en zit vol macabere humor en dito geheimen. Alison Hart, medium van beroep, toert met haar listige assistente Colette door de troosteloze slaapstadjes rond Londen. Samen vormen ze een opmerkelijk duo: de een is een verlegen, nuchtere, maar sluwe bonenstaak, de ander een charismatische, corpulente helderziende wier verbinding met de spirituele wereld haar kwelt. Ze geeft boodschappen door van geliefde doden. Maar achter haar mollige, geruststellende verschijning gaat een wanhopige vrouw schuil, want ze kent de verschrikkingen die het volgende leven inhoudt, maar moet die verbergen voor haar klanten. Tegelijkertijd wordt ze geplaagd door kwelgeesten uit haar eigen verleden.

- **Morgen en morgen en morgen** van Gabrielle Zevin is een liefdesverhaal, "maar een zoals je nooit eerder hebt gelezen". Er klinken heel enthousiaste geluiden over dit verhaal dat gaat over onze behoefte aan verbinding: lief te hebben en geliefd te worden. Op een ijskoude dag in zijn eerste jaar op Harvard stapt Sam Masur uit de metro en ziet Sadie Green. Hij roept haar naam. Even doet ze alsof ze hem niet hoort maar dan draait ze zich om. Het is het begin van een legendarische samenwerking. Sam en Sadie zijn nog geen vijftientig, ze zijn briljant, succesvol en beroemd vanwege hun gamedesigns. Maar dit zal hen niet beschermen tegen hun ambities of tegen de liefde. Ook verschenen

- **Schimmen** van Fatma Aydemir
- **Verboden terrein** van Louise Kennedy
- **Naar San Francisco** van Clara Clementine Eliasson

Poëzie

- Anne Louise van den Dool debuteerde in 2014 met de roman *Achterland*. In 2020 verscheen haar tweede roman *Vluchthaven*. De titels van deze romans zouden perfecte titels kunnen zijn van de gedichten in haar debuutbundel **Wij zijn uitgeweken**. Gedichten over het machtsspel dat in iedere verbintenis sluipt: die tussen kind en ouder, tussen vrienden en geliefden. Over wie we waren en

worden, over wie wegkruipt en wie de overhand neemt, en hoe we elkaar in die strijd niet uit het oog mogen verliezen. Blijven en weggaan, aantrekken en afstoten, in ruime zin eros en thanatos, zijn de rode draden.

- In **Wonen op de rand van het wonder** verkent *Saskia Stehouwer* de werelden die achter, in, naast of rondom onze wereld verborgen liggen. Dit doet ze door zich te verdiepen in andere wezens zoals mos, een rivier of een krab; door reizen te maken, zowel in de wereld als in haar hoofd, en door zich over te geven aan een onhoudbare liefde die magie en verdriet tot een geheel smeedt. De gedichten zijn een dans tussen zichtbare en onzichtbare werelden, een pleidooi om alles om ons heen te zien als kostbaar leven dat voor ons zorgt en waar wij zorg voor dragen.

Verhalen

- De verhalen in **Kwaad geluk** staan aan de basis van *Tove Ditlevsen's* latere Kopenhagen-trilogie. Voor het eerst verschijnen ze nu in een Nederlands vertaling. Het zijn elf korte verhalen geschreven in korte, heldere en duidelijke zinnen. De verhalen gaan hoofdzakelijk over het huwelijksleven van mensen uit de arbeidersklasse of lage middenklasse. En dat leven bestaat niet uit rozengeur en maneschijn: het huwelijk is altijd een bron van ellende, ruzie en geweld; in veel verhalen komen dan ook scheidingen voor. Vrouwen zijn ondergeschikt aan mannen, zijn dikwijls ook bang voor die mannen, worden steevast als zwak omschreven en zijn het slachtoffer van overspel en psychisch geweld. Geluk een onbereikbaar

ideaal.

- De verhalen in de bundel **Hormonen in de nacht** van de Chinese *Lu Min* gaan over een buschauffeur, stewardessen, studenten en kleine winkeliers. Gewone mensen in de grote stad Nanjing, wier levens door een kleine dosis pech volledig ontsporen. En maar al te vaak komt dat doordat hun hormonen opspelen. Een stewardess laat zich meeslepen in een riskante driehoeksverhouding waaruit ze maar één uitweg ziet. Vier vrienden vertellen elkaar over hun seksuele misstappen, met onverwachte gevolgen etc.

- **Omdat mijn lichaam het wil** van *Esmee Schenk de Jong* is een taboe- en genrevrij boek om als een grote reep chocola in een enkele zitting te verslinden.

Het is een ode aan de liefde en de seksualiteit als een viering van het leven," staat in de flaptekst. Beneveld door de liefde, de lust en soms ook de alcohol beschrijft Esmee haar gevoelsrijke erotische belevenissen met een grote liefde voor taal. Ze krijgt een onverwachte driehoeksverhouding met een studiegenoot, ontdekt verschillende soorten orgasmes, zoekt haar weg in de ethische non-monogamie en beleeft veel avonturen met wisselende uitkomsten. Soms absurd, meestal opwindend. Constant schippert ze tussen haar neurotische aard en haar avontuurzucht, waarbij de laatste het telkens wint.

Non-fictie

- *Elizabeth Jane Howard (1923-2014)* was een van de grootste schrijvers van het naoorlogse Engeland, maar haar briljante romans werden vaak overschaduwed door haar turbulente privéleven. Haar kortstondige eerste huwelijk op haar 19e eindigde vlak na de Tweede Wereldoorlog. Ze werd redacteur bij een uitgeverij, waardoor ze in contact kwam met de artistieke gemeenschap die haar leven, zowel professioneel als privé, verder vorm zou geven. In 1950 debuteerde ze met *Een heerlijke tijd*. In 1965, na een aantal mislukte huwelijken én succesvolle romans, werd ze de tweede vrouw van Kingsley Amis, die ze in 1980 weer verliet. **Achteraf bezien** is haar openhartige en opmerkelijke memoir, even

meeslepend geschreven als haar romans. Daarbij laat ze zien hoe nauw verweven geliefde werken als *De Cazalets* zijn met haar eigen ervaringen en achtergrond.

- In *Op eigen houtje. De ongelooflijke verhalen van vrouwen in de elfstedentocht* biedt Jessica Merkens een bijzondere inkijk in de Nederlandse schaats historie van vrouwen, van 1890 tot heden. Zelf reed ze als marathonschaatser nooit de Elfstedentocht. Nieuwsgierig naar de oorsprong van haar eigen fascinatie voor het schaatsen onderzocht ze de geschiedenis van vrouwen in de Tocht der Tochten. Het leidt haar naar het einde van de 19e eeuw en ze stuit op de ongelooflijke verhalen van haar voorgangsters. Ze gingen niet alleen de strijd aan met de vermoeidheid en de elementen, maar ook met vooroordelen en verwachtingen die de maatschappij van hen had.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- Op 14 februari organiseren Atria en de Canon van Nederland een gratis evenement in de Utrechtse openbare bibliotheek met de titel **'Wat een Stuk!**. Verschillende experts gaan in gesprek over beeldvorming, seksualiteit en inclusie, tegen de achtergrond van de vraag: Hoe inspireren vrouwen uit het verleden het leven en werk van vrouwen nu? Een van hen is Aletta Jacobs, de eerste vrouwelijke arts in Nederlands. Hoe helpt haar orgaanboekje uit 1899, destijds uniek voor de vrouwelijke anatomie en met uitklapkaarten, om in 2023 over ons lichaam te praten? En welke andere vrouwen zijn bepalend geweest voor het vormen van de maatschappij zoals we die nu kennen? Er is een middagvullend programma met verschillende spreeksterren en onderwerpen.

Meer

info: <https://www.bibliotheekutrecht.nl/agenda/volwassenen/alle-activiteiten-volwassenen/Lezing-Wat-een-Stuk-140223.html> en <https://atria.nl/agenda/evenement-wat-een-stuk/?fbclid=IwAR2uW3GQ6EinjyR4NR32uegzLE0MaR0QN412VXAx2pbza5rjNEmACBPrUP4>

- In de Kunsthal (Rotterdam) is t/m 10 april de tentoonstelling **Vrouwenpalet 1900 - 1950** te zien met het vooruitstrevende werk van 24 Nederlandse vrouwelijke kunstenaars. De vrouwen vormden de voorhoede van de moderne kunst in de eerste helft van de vorige eeuw. Ruim honderd werken van onder andere *Charley Toorop, Lou Loeber, Else Berg, Jacoba van Heemskerck en Charlotte van Pallandt* komen samen. Ze deelden naast het vrouw zijn hun talent, ambitie en drang naar vernieuwing. De tentoonstelling belicht niet alleen hun werk maar ook hun levens en keuzes, en laat zien welke kansen en obstakels zij op hun pad zijn tegengekomen. Ondanks de beperkingen wisten veel vrouwen hun plek te veroveren tussen mannelijke kunstenaars.

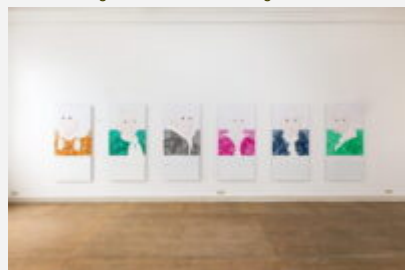
Meer info: <https://www.kunsthal.nl/nl/plan-je-bezoek/tentoonstellingen/vrouwenpalet-1900-1950/>

- Het vrij recente overlijden van **Bernadet van Hove** was voor het Groninger Museum aanleiding voor een eerbetoon aan deze Groningse kunstenaar. In een wereld waar alles steeds efficiënter en sneller gaat, laat ze de schoonheid zien van haar uitvoerige en nauwkeurige werkproces. Bernadet experimenteerde vrijelijk met materialen en technieken en haar focus verschoof van objecten en hun vorm naar wat mens zijn voor haar betekende. Ze maakte portretten waarbij ze zich afvroeg wat ze minimaal nodig had om tot een geloofwaardig gezicht te komen en de essentie ervan weer te kunnen geven, zoals in haar serie *Presente Presence*. Ook te zien zijn de series *Foneten*, waarbij taal en klank de uitgangspunten zijn, en *Hamerslag Volumes*. Voor een tentoonstelling in 2013 in de

Ketelfactory maakte Kim Zeegers een videoportret van haar, *Zielsverrukkingen*, ook te zien in de

link: <https://www.deketelfactory.nl/videoportretten/white-radiance/>

Meer info: <https://www.groningermuseum.nl/kunst/tentoonstellingen/bernadet-ten-hove>

- In het Stedelijk in Amsterdam is t/m 5 maart te zien **Bad Color Combos**, een overzicht van het recente werk van de kunstenares **Yto Barrada**, met onder meer film, textiel, fotografie en sculptuur. Ze onderzoekt culturele fenomenen, persoonlijke geschiedenissen en natuurlijke processen. Vanuit een feministisch en ecologisch perspectief brengt **Yto Barrada** verschillende thema's naar voren zoals de versnelling en vertraging van de tijd, moederschap, spel, het ambacht van het verven met natuurlijke kleurstoffen en kleur als materiaal; tradities van het modernisme en onze vergeefse pogingen om de natuur te beheersen.

Meer info: <https://www.stedelijk.nl/nl/tentoonstellingen/yto-barrada>

- Bijna een kwart eeuw danste prima ballerina **Igone de Jongh** bij Het Nationaal Ballet. Haar eigen voorstelling **Zin in**

Liefde is op 9 februari te zien in de Stadsschouwburg van Utrecht en is geïnspireerd door het fenomeen 'diva'. Diva's als Judy Garland, Édith Piaf, Maria Callas en Whitney Houston. Door de ogen van de diva kijken we terug op een leven vol uitersten. Haar optredens betoveren ons, ze schittert en verlicht ons leven. Maar we ervaren ook de offers: de totale overgave aan haar talent, haar misstappen en haar dramatische liefdes. Het zijn de thema's die onlosmakelijk verbonden lijken aan het fenomeen diva. En toch, we vergeven haar alles, want haar toewijding en talent tonen ons iets van het geheim van het leven.

Meer

info: https://stadsschouwburg-utrecht.nl/agenda/seizoen-2022-23/zin-in-liefde/?utm_source=crm&utm_medium=email&utm_content=Nieuwsbrief&utm_campaign=23-01-06_Nieuwsbrief_dans_januari_2023&guid=xSg%2F2TU4fsCpfqfWr2rD3WMONZ9AM5Ku

2023&guid=xSg%2F2TU4fsCpfqfWr2rD3WMONZ9AM5Ku

- Op 14 februari gaat theater Kikker (Utrecht) een experiment aan en presenteert verschillende makers midden in hun maakproces, met in deze editie speciaal voor Valentijnsdag 2 korte voorstellingen over de clichés rond mannen en vrouwen. In **Baby you were right I'm just fucked up** onderzoekt theatermaker Esther Baalman hoe ze zich moet positioneren in onze maatschappij en welke kanten van zichzelf ze daarvoor moet verbergen: 'Hoe voelt het om mij als vrouw voort te bewegen? Waarom heb ik het gevoel dat ik me moet verschuilen achter een 'normale' façade? En hoe krijg ik mijn gevoel van vrijheid terug? Ik ben gewend mijn diepste behoeftes te zien als slecht of als een geheim';

Marsmannen en Venusheuvels, over de eeuwig lijkende oorlog tussen mannen en vrouwen, het fundamentele onbegrip en woedende ongelijkheid. Door middel van vlijmscherpe monologen bevechten twee archetypes elkaar op de vloer: de man en de vrouw. Kan de strijdbijl begraven worden van een oorlog die sinds mensenheugenis wordt gevoerd? Kent zij een winnaar? Of alleen verliezers?

Meer info: <https://www.theaterkikker.nl/agenda/baby-you-were-right-im-just-f-24804>

Bibliotheeknieuws:

- In februari zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

- Jonna heeft een eerste opzet gemaakt om de nieuwsbrief in een praktischer en aantrekkelijker jasje te gieten. We hebben dit inmiddels aan een aantal meer of minder trouwe nieuwsbrief-lezers voorgelegd en uitgebreid reactie gekregen, en er is zelfs hulp en ondersteuning aangeboden. Daar zijn we natuurlijk heel blij mee! Als iemand spontaan iets wil laten weten over een betere vorm of inhoud van de nieuwsbrief, we horen het graag.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Dwalen door een paradijs van Clare Lennart, *Zusters* van Oksana Zabozjko,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

- <https://vrouwenbibliotheek.nl/2023/01/15/engel-en-kinnari-door-dido-michielsen/>

- <https://vrouwenbibliotheek.nl/2023/01/24/dit-is-lust-door-mary-gaitskill/>

- <https://vrouwenbibliotheek.nl/2023/01/29/al-die-liefde-en-woede-door-ianthe-mosselman/>

De leenbijdrage voor 2023 is opnieuw vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ons banknummer **NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van **Stichting Es Scent ovm naam**

en 'leenbijdrage 2023'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar. Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 januari 2022